

فایل پشتیبان مسابقه:

طراحی الگوی بهینه‌ی زندان‌های کشور

(مبتنی بر مهندسی و معماری نوین)

برگزارکننده:

دانشگاه علم و صنعت ایران

سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور

دانشگاه علم و صنعت ایران و سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور برگزار می‌کند:

مسابقه‌ی طراحی الگوی بهینه‌ی زندان‌های کشور

(مبتنی بر مهندسی و معماری نوین)

شرکت کنندگان:

۱. مهندسين مشاور حرفه‌ای
۲. دانشگاه‌های منتخب کشور

پشتیبانی:

تلفن تماس: ۰۲۱۷۷۲۴۰۴۶۷

نمابر: ۰۲۱۷۷۲۴۰۴۶۸

رایانامه: pcompetition@iust.ac.ir

زمان‌بندی مسابقه:

مهلت ثبت‌نام: ۱ مرداد ۱۴۰۴

مهلت ارائه‌ی آثار: ۲ مرداد ۱۴۰۴

دآوری آثار: ۷ مرداد ۱۴۰۴

اعلام نتایج: ۹ مرداد ۱۴۰۴

مکان برگزاری: دانشکده‌ی معماری و شهرسازی
دانشگاه علم و صنعت ایران

اهداف مسابقه:

۱. توجه به هویت اسلامی ایرانی و حقوق بشر در معماری
۲. توجه به اقلیم و جغرافیا در طراحی
۳. توجه به آرامش و امنیت روانی زندانیان در طراحی زندان

سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور

دانشگاه علم و صنعت ایران

جوایز:

رتبه‌ی اول: ۱۸۰ میلیون تومان + لوح تقدیر

رتبه‌ی دوم: ۱۲۰ میلیون تومان + لوح تقدیر

رتبه‌ی سوم: ۷۰ میلیون تومان + لوح تقدیر

فایل پشتیبان در اختیار شرکت‌کنندگان قرار خواهد گرفت.

هر اثر توسط یک نفر یا یک گروه قابل ارائه است و ثبت‌نام تمامی افراد الزامی است.

۱. مقدمه

در قرن حاضر، مفهوم زندان دیگر صرفاً به عنوان مکانی برای مجازات تعریف نمی‌شود، بلکه به مثابه محیطی برای اصلاح، بازسازی شخصیت، و بازگشت سالم افراد به جامعه مورد توجه است. در چنین نگاهی، طراحی فضاهای بازداشت و نگهداری زندانیان نه تنها مسئولیتی فنی و سازه‌ای، بلکه وظیفه‌ای انسانی، فرهنگی و اجتماعی است؛ عرصه‌ای که معماران باید با درک عمیق از تحولات روز، به خلق فضایی بپردازند که میان امنیت، عدالت، کرامت انسانی و فرهنگ توازن برقرار کند.

مسابقه طراحی الگوی بهینه زندان‌های کشور، تلاشی است ملی برای بازاندیشی در ساختارهای موجود و ارائه راهکارهایی نوین، کاربردی و بومی‌گرا در طراحی این فضاهای پیچیده و حساس. این رقابت علمی و حرفه‌ای با همکاری دانشگاه علم و صنعت ایران و سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور برگزار می‌شود و هدف آن، دستیابی به الگوهایی است که ضمن رعایت ملاحظات عملکردی و امنیتی، با هویت اسلامی-ایرانی، فرهنگ بومی، اقلیم متنوع و عدالت اجتماعی سازگار باشند.

در منظومه‌ی معرفتی اسلام، زندانی نه دشمن جامعه، بلکه انسانی خطاکار است که سزاوار هدایت، فرصت جبران و بازسازی فردی است. قرآن کریم و آموزه‌های اهل بیت (ع) بر اهمیت احسان، اصلاح، توبه، و بازگرداندن انسان‌ها به مسیر رشد تأکید دارند. این نگرش عمیق انسانی، باید در کالبد معماری فضاهای بازداشت نیز تجلی یابد؛ معماری‌ای که نه تحقیرگر و سرکوب‌کننده، بلکه آموزنده، آرامش‌بخش و توانمندساز باشد.

با توجه به تنوع اقلیمی، تفاوت‌های فرهنگی و الزامات منطقه‌ای کشور، الگوهای طراحی زندان در ایران نمی‌توانند صرفاً مبتنی بر الگوهای وارداتی یا تجارب غیربومی باشند. از این‌رو، طراحی زندان در ایران نیازمند بازتعریف اصول بومی‌سازی‌شده‌ی عملکردی و زیبایی‌شناسی است؛ اصولی که نه تنها با اقتضائات جغرافیایی و آب‌وهوایی هماهنگ باشد، بلکه روح عدالت اسلامی و فرهنگ ایرانی را نیز در کالبد فضا جاری سازد.

شرکت‌کنندگان در این مسابقه، اعم از مهندسين مشاور حرفه‌ای یا تیم‌های منتخب دانشگاهی، باید با رویکردی چندبُعدی، طراحی خود را بر پایه پیوند میان معماری، عدالت اجتماعی، روان‌شناسی محیط، اقلیم‌گرایی و فناوری روز بنا نهند. در این مسیر، بهره‌گیری از ظرفیت‌های طراحی پایدار، بهینه‌سازی انرژی، مصالح بومی، و تحلیل رفتارهای انسانی در محیط‌های بسته، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

۲. اهداف مسابقه

مسابقه طراحی «الگوی بهینه زندان‌های کشور» با هدف ایجاد تحولی بنیادین در نگاه معمارانه به فضاهای بازداشت و نگهداری طراحی شده است. اهداف این رقابت، فراتر از طراحی صرف کالبدی یک ساختمان است و در پی بازتعریف زندان به مثابه فضایی اصلاح‌محور، انسانی و منطبق با زیست‌بوم و ارزش‌های جامعه ایرانی-اسلامی است.

۲/۱. توجه به هویت اسلامی-ایرانی و اصول حقوق بشر در معماری زندان

در معماری متعارف زندان‌های جهان، غالباً اولویت با امنیت و کنترل بوده و نیازهای روانی و ارزشی انسان به حاشیه رانده شده است. اما در چارچوب فرهنگ اسلامی-ایرانی، انسان حتی در زمان خطا، مستحق حرمت و امکان بازگشت است. آموزه‌های اسلامی و مبانی حقوق بشر (اعم از اسلامی و بین‌المللی) بر اصل تکریم انسان، امکان توبه، اصلاح و رشد تأکید دارند.

بنابراین، طراحان در این مسابقه دعوت می‌شوند تا از طریق زبان فضا، معماری‌ای بسازند که نه تنها عملکردی و ایمن، بلکه اخلاق‌محور، کرامت‌بخش و رشددهنده باشد. زندان در این نگاه صرفاً محل نگهداری نیست، بلکه نهادی برای بازسازی اجتماعی است و معماری آن باید زمینه‌ساز این مأموریت باشد.

۲/۲. تطبیق طراحی با اقلیم، جغرافیا و زمینه فرهنگی-اجتماعی

طرح‌های ارائه‌شده باید ضمن رعایت الزامات عملکردی زندان، در راستای معماری پایدار، اقلیم‌گرا و با بهره‌گیری از مصالح بومی باشد. استفاده از راهکارهای غیرفعال (مانند نورگیری، تهویه طبیعی، سایه‌اندازی، بهره‌گیری از انرژی خورشیدی) می‌تواند علاوه بر کاهش هزینه‌های ساخت و نگهداری، کیفیت زیستی فضا را نیز بهبود بخشد. علاوه بر این، طراح باید نسبت به زمینه فرهنگی-اجتماعی جامعه هدف حساس باشد و در جانمایی فضاها، سلسله‌مراتب دسترسی، سبک فرم، و حتی جنس فضاها، بر مبنای درک عمیق از فرهنگ مردم محل اقدام کند.

۲/۳. ارتقای آرامش روانی و امنیت ذهنی زندانیان از طریق طراحی فضا

هدف سوم مسابقه، بازسازی روانی و اجتماعی از طریق معماری است. طراحی باید بتواند با خلق فضاهایی نورگیر، قابل تنفس، دارای ارتباط بصری با طبیعت، با رنگ‌ها و مصالح آرامش‌بخش، فضاهایی برای مشارکت جمعی، خلوت فردی، و فعالیت‌های فرهنگی و ورزشی، سطح تنش‌های روانی را کاهش داده و احساس کنترل، امید، امنیت و تعلق را در زندانی تقویت کند.

۳. آشنایی با مفهوم زندان و ساختار عملکردی آن

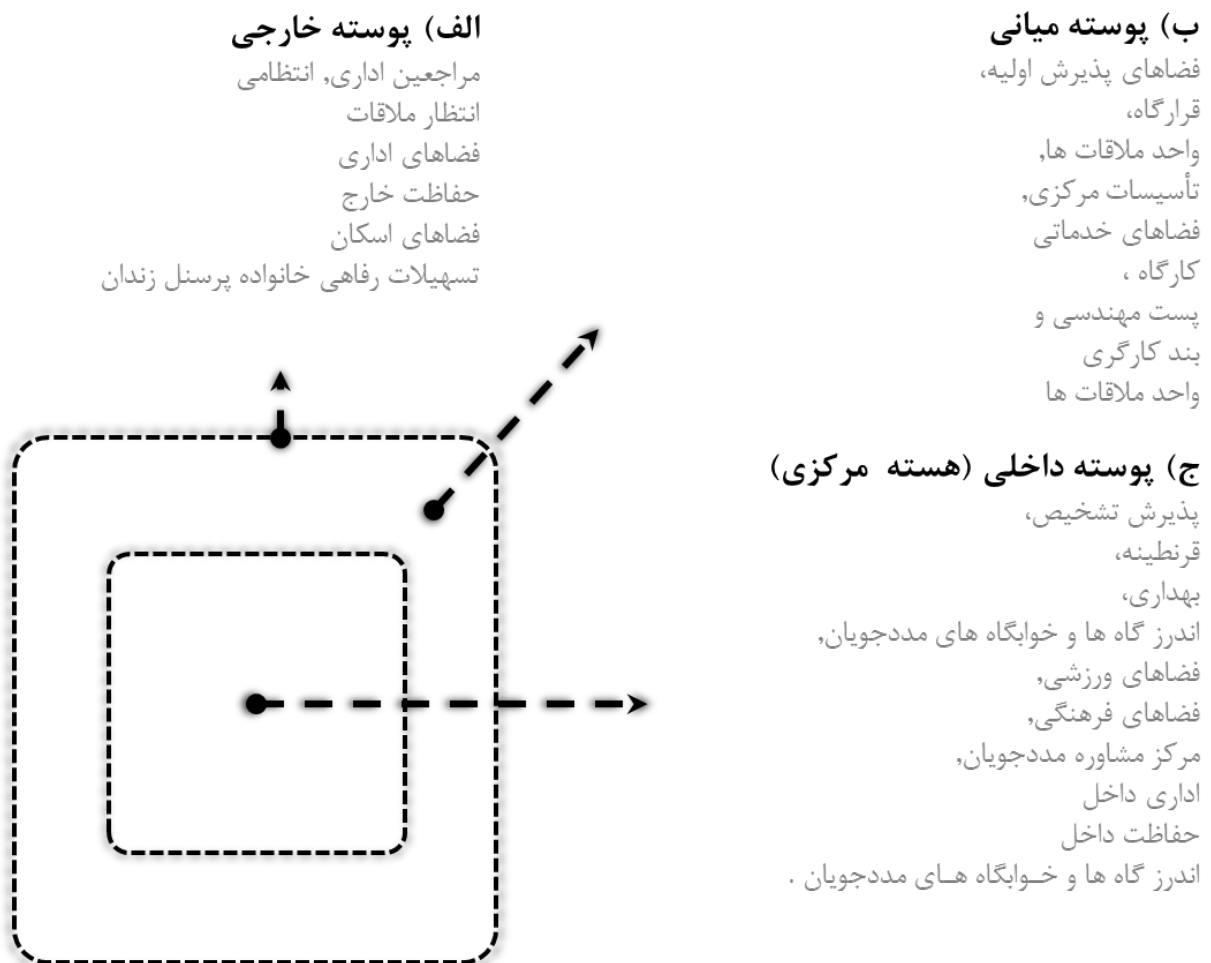
زندان یکی از مهم‌ترین نهادهای اجتماعی، قضایی و اصلاحی در هر جامعه است که وظیفه نگهداری افراد محکوم به حبس را به منظور اجرای احکام قانونی، جلوگیری از تکرار جرم، اصلاح رفتار فرد و در نهایت بازگشت او به جامعه بر عهده دارد. از منظر معماری، زندان فضایی است با لایه‌های پیچیده عملکردی، روان‌شناختی و امنیتی که طراحی آن نیازمند نگاهی میان‌رشته‌ای است.

در تحلیل کالبدی زندان، یکی از مهم‌ترین اصول طراحی، تفکیک عملکردی آن به سه «پوسته» با درجات امنیتی متفاوت است: پوسته خارجی، پوسته میانی و پوسته داخلی. این لایه‌بندی عملکردی نه تنها با اهداف امنیتی و کنترلی هماهنگ است، بلکه امکان سازماندهی بهینه فضایی، کنترل دسترسی، و طراحی سلسله‌مراتب حرکتی روشن را برای کاربران مختلف فراهم می‌کند. هر پوسته، به طیف مشخصی از مراجعین و ساکنان سرویس‌دهی می‌کند؛ از مراجعین عمومی در پوسته بیرونی تا مددجویان درون‌سازمانی در هسته مرکزی. ارتباط میان این لایه‌ها از طریق «فیلترهای بازرسی و ایست‌های نگهبانی» انجام می‌پذیرد و همین زون‌بندی، پایه‌گذار طراحی امن، منطقی و انسان‌محور در معماری زندان است.

پوسته خارجی، با کمترین سطح امنیتی، محل اتصال زندان با شهر و فضای عمومی است و شامل فضاهایی نظیر ورودی اصلی، انتظار ملاقات، دفاتر اداری عمومی، حفاظت بیرونی و در برخی موارد، اقامتگاه‌های خانوادگی پرسنل می‌شود. این فضاها ضمن ایفای نقش واسط میان جامعه و زندان، باید با طراحی مناسب، احساس نظم، صلابت و احترام را به مراجعین القا کنند. **پوسته میانی** لایه‌ای با امنیت متوسط و نقش پشتیبانی عملیاتی دارد که فضاهایی چون آشپزخانه مرکزی، رختشویخانه، کارگاه‌های اشتغال، پست مهندسی، واحد ملاقات و تأسیسات را در خود جای می‌دهد. این پوسته همزمان به درون زندان متصل بوده و ارتباط کنترلی با بیرون دارد. واحد ملاقات که از دو سو به پوسته داخلی و خارجی متصل است، نمونه‌ای خاص از این تعامل دوسویه است و در طراحی آن باید حساسیت‌های امنیتی، انسانی و روان‌شناختی به دقت لحاظ گردد.

پوسته داخلی یا هسته مرکزی با بالاترین سطح امنیتی، محل اصلی نگهداری مددجویان است و شامل فضاهایی همچون قرنطینه، اندرزگاه‌ها، خوابگاه‌ها، بهداری، مشاوره، مراکز فرهنگی، فضاهای ورزشی و ادارات داخلی می‌باشد. در این بخش، طبقه‌بندی مددجویان از طریق تفکیک فیزیکی بندها صورت می‌گیرد و واحد قرنطینه، هم به عنوان مرحله‌گذار ورود مددجویان، و هم به عنوان محل ایزوله‌سازی ویژه عمل می‌کند. طراحی این پوسته باید به گونه‌ای باشد که در عین حفظ اقتدار و کنترل، زمینه بازپروری، آموزش، مراقبت درمانی و فعالیت‌های تربیتی را فراهم

سازد. این ساختار سه لایه، بستری بنیادین برای تدوین اصول طراحی، محاسبه سطوح زیر بنا و تعریف استانداردهای عملکردی مجموعه‌های زندانبانی در مقیاس حرفه‌ای و ملی فراهم می‌سازد.

۴. بخش های اصلی زندان

۴/۱. بخش پذیرش و تشخیص

این بخش نخستین مرحله ورود مددجو به زندان است و هدف آن ارزیابی کامل وضعیت جسمی، روانی، اجتماعی و شخصیتی فرد می باشد. بر اساس ماده ۶۰ آیین نامه سازمان زندان ها، مددجو در مدت حداکثر دو ماه تحت معاینات تخصصی و مصاحبه های مددکاری قرار گرفته و اطلاعات لازم برای طبقه بندی و تصمیم گیری در شورای طبقه بندی جمع آوری می شود. طراحی این بخش باید به گونه ای باشد که مسیر حرکت مددجویان منظم، مستقیم و بدون تداخل باشد و زیرساخت های بهداشتی و روان پزشکی به درستی پیش بینی شده باشد.

- بررسی پزشکی، روان پزشکی، روان شناسی و مددکاری اجتماعی
- تشکیل پرونده کامل و ارجاع به شورای طبقه بندی
- عملکردهای فضایی: بازرسی بدنی، عکاسی، دوش، تعویض لباس، آرایشگاه
- پیشگیری از ورود بیماران خاص یا واگیر
- فضاهای ضروری: اورژانس، اتاق بستری، خدمات اولیه درمانی، آزمایشگاه سبک
- ارتباط مستقیم با ورودی اصلی، بخش اداری و بند قرنطینه
- تفکیک کامل زنان و مردان
- مسیر حرکتی مستقیم و بدون تداخل مددجویان

۴/۲. قرنطینه

ساختمان قرنطینه اولین نقطه ورود زندانی به ساختار داخلی زندان است و عملکردی حیاتی در ارزیابی اولیه جسمی، روانی و رفتاری زندانیان دارد. این فضا به عنوان واحدی مستقل با ظرفیت حدود ۷ تا ۱۰ درصد کل زندان، برای اقامت موقت حداکثر دوماه طراحی می شود و شامل اتاق های اسکان یک نفره و گروهی (تا ۸ نفر)، فضاهای خدماتی و اداری، و اتاق های مددکاری و طبقه بندی است. قرنطینه نقشی کلیدی در تفکیک زندانیان، جلوگیری از انتقال مواد غیرمجاز، و سامان دهی صحیح به چینش سکونتی آتی دارد.

- ظرفیت: ۷ تا ۱۰٪ کل زندان (برای زندان ۵۰۰
- انواع اسکان: انفرادی، ۴، ۶ و ۸ نفره
- ظرفیت: ۳۵ تا ۵۰ نفر)
- فضاهای کلیدی زندانیان:
- اقامت موقت: حداکثر ۲ ماه
- اتاق خوابگاه ها

– سرویس‌های بهداشتی عمومی

– سالن فعالیت روزانه

– فضای غذاخوری

▪ فضاهای کنترل و نظارت:

– ایستگاه بازرسی مواد غیرمجاز

– اتاق‌های انباری ویژه مشکوکین

▪ فضاهای اداری و پشتیبانی:

– دفاتر اداری و مدیریت

– سالن شورای طبقه‌بندی

– اتاق مددکاران و مصاحبه

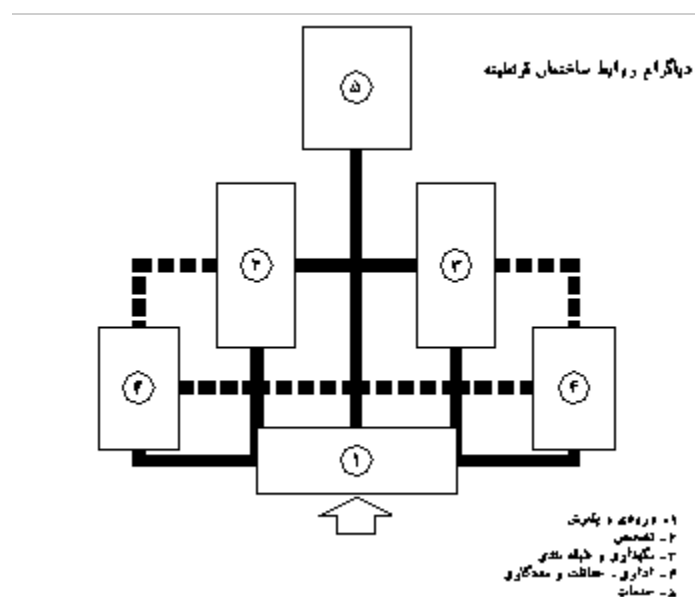
– آشپزخانه، رختشویخانه، انبار، تاسیسات

▪ نیاز به تفکیک داخلی و امکان دیده‌بانی دقیق

▪ گردش فضایی با دسترسی تفکیک‌شده برای

زندانی، پرسنل، بازدیدکننده

▪ طراحی در تراز همکف توصیه می‌شود

۴/۳. حوزه حفاظت و امنیت زندان

حوزه امنیت و حفاظت یکی از حیاتی‌ترین بخش‌های عملکردی در طراحی و مدیریت زندان است که نقش «سیستم عصبی» مجموعه را ایفا می‌کند. در زندان‌های نوین، بهره‌گیری از فناوری‌های پیشرفته نظیر دوربین‌های مدار بسته، سیستم‌های هشداردهنده، حسگرهای حرکتی، میداین مغناطیسی و پایش هوشمند، موجب کاهش نیاز به نیروی انسانی و ارتقای دقت نظارت شده است. با این حال، حضور نیروهای آزموده انسانی همچنان نقشی اساسی دارد. بر اساس آیین‌نامه سازمان زندان‌ها، حوزه حفاظت به سه بخش اصلی تقسیم می‌شود: **نگهبانی خارج، نگهبانی داخل، و قرارگاه حفاظت**. هر کدام دارای وظایف، فضاها و ساختار عملکردی مستقل اما به هم پیوسته هستند.

الف) نگهبانی خارج و ساختمان ورودی

این واحد مسئول کنترل حريم بیرونی زندان و نظارت بر تردهای ورودی و خروجی است و معمولاً در مجاورت ورودی اصلی زندان و مسلط به کل مجموعه قرار می‌گیرد. فضاهایی چون دروازه‌های سواره و پیاده (با مسیرهای تفکیکی)، بازرسی بدنی، اتاق‌های ثبت وقایع، اسلحه‌خانه، اتاق‌های بی‌سیم و مرکز مانیتورینگ پوسته خارجی در این بخش قرار دارند. همچنین یک واحد جداگانه برای نگهداری موقت زندانیان تازه‌وارد در نظر گرفته می‌شود. با توجه به حجم بالای تردد و حساسیت عملکرد، شیفت کاری پرسنل این بخش به صورت ۶ ساعته تنظیم می‌شود و فضایی جداگانه برای استراحت، تغذیه و آمادگی پرسنل نیز پیش‌بینی شده است.

ب) قرارگاه انتظامی و آسایشگاه پرسنل

این ساختمان محل استقرار فرماندهی یگان حفاظت، مدیریت هماهنگی‌های امنیتی، اسلحه‌خانه، دفاتر اداری، فضاهای آماده‌باش، خوابگاه‌ها و فضاهای خدماتی پرسنل انتظامی است. هدف از استقرار این فضا، تأمین آسایش، آمادگی و کنترل فوری در شرایط اضطراری است. فضاهای رفاهی همچون سالن غذاخوری، بدنسازی، کلاس آموزش، نمازخانه، کتابخانه، سرویس‌ها و فضای باز ورزشی نیز در این مجموعه پیش‌بینی می‌شود. موقعیت قرارگاه باید به گونه‌ای باشد که به ورودی اصلی، واحد ملاقات و پوسته داخلی دسترسی مستقیم داشته باشد.

ج) نگهبانی داخل (حفاظت پوسته داخلی)

این واحد مسئول کنترل کامل بر ورود و خروج پوسته داخلی و نظارت بر عملکرد نگهبانان اندرزگاه‌هاست. موقعیت بهینه آن در ابتدای پوسته داخلی است. فضاهای آن شامل: دفتر مسئول حفاظت، واحد بازرسی و کنترل، فضاهای استراحت نگهبانان، اسلحه‌خانه داخلی، واحد ملاقات با وکلا، اتاق مانیتورینگ داخلی، و بخش انتظامی نگهبانان آماده‌باش می‌باشد. طراحی این واحد باید با حداکثر امنیت، ایزولاسیون صوتی و بصری، و ارتباط سریع با بخش‌های بحرانی همراه باشد.

- حوزه حفاظت شامل سه بخش اصلی است: نگهداری خارج، نگهداری داخل، قرارگاه حفاظتی
- استفاده از فناوری‌های امنیتی برای کاهش وابستگی به نیروی انسانی
- کنترل تردد، بازرسی بدنی، اسکن وسایل، ثبت وقایع و مرکز مانیتورینگ در نگهداری خارج
- طراحی دو مسیر مجزا برای ورود سواره و پیاده با نقاط بازرسی مستقل
- وجود فضای موقت نگهداری زندانیان تازه‌وارد در ورودی
- قرارگاه انتظامی شامل دفاتر فرماندهی، خوابگاه پرسنل، اسلحه‌خانه، فضاهای ورزشی و رفاهی
- دسترسی سریع قرارگاه به ورودی، ملاقات و پوسته داخلی ضروری است
- حفاظت داخل مستقر در ابتدای پوسته داخلی با فضاهای کنترل، بازرسی، و مانیتورینگ
- نگهبانان اندرزگاه‌ها زیر نظر واحد حفاظت داخل عمل می‌کنند
- فضای مانیتورینگ باید ایزوله، ایمن و دارای امکانات شبانه‌روزی باشد

۴/۴. بخش بهداشت و درمان

این بخش وظیفه ارائه کلیه خدمات پزشکی، بهداشتی و درمانی به مددجویان را بر عهده دارد و از مهم‌ترین اجزای عملکردی در طراحی فضاهای زندانبانی است. ساختار این مجموعه به سه سطح خدماتی تقسیم می‌شود: درمان سرپایی، خدمات اورژانسی، و بستری بیماران. در هر اندرزگاه، فضایی برای خدمات اولیه پزشکی در نظر گرفته می‌شود تا مراجعات غیرضروری به مرکز اصلی بهداشتی کاهش یابد. مرکز بهداشتی به صورت یک درمانگاه کوچک عمل کرده و شامل فضاهایی مانند مطب پزشک، دندانپزشکی، داروخانه، آزمایشگاه، اتاق عمل سرپایی، اورژانس، اتاق مسمومان، و بخش بستری است. همچنین بخشی از این فضا به هماهنگی ارجاع بیماران به مراکز درمانی بیرون اختصاص دارد. طراحی بهداشتی باید متناسب با ظرفیت زندان، جریان‌های حرکتی، ایزولاسیون بیماران خاص، و خدمات شبانه‌روزی پیش‌بینی شود.

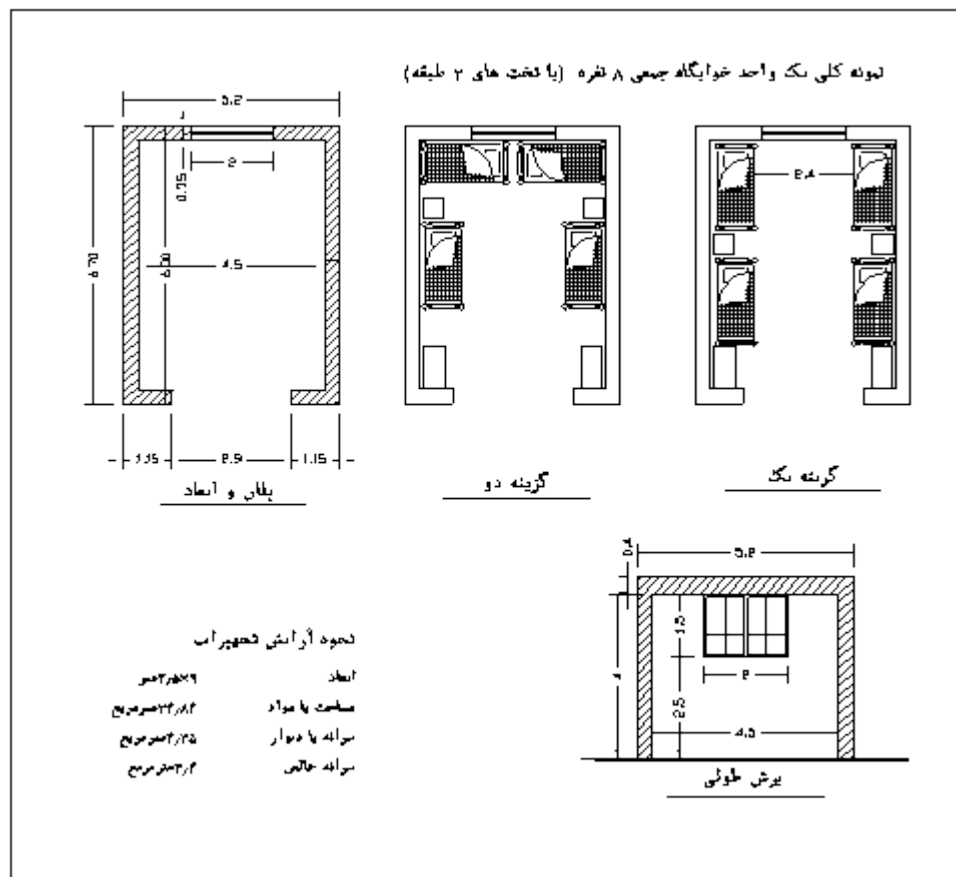
- ارائه خدمات در سه سطح: سرپایی، اورژانسی، بستری
- مطب پزشک، داروخانه، آزمایشگاه، دندانپزشکی و فیزیوتراپی در درمانگاه سرپایی
- اتاق عمل کوچک، پانسمان، تزریقات و درمان فوری در واحد اورژانس
- اتاق‌های بستری، استریل، رختشویخانه و سرویس بهداشتی در بخش بستری
- دفتر مسئول بهداشتی، اطلاعات، نگهداری، انبار، تاسیسات، آشپزخانه و غذاخوری پرسنل
- فضاهای بهداشتی داخل اندرزگاه‌ها برای فیلتر اولیه مراجعین
- پیش‌بینی ارجاع بیماران خاص به بیمارستان‌های شهری

- برآورد: روزانه حدود ۱۰٪ زندانیان متقاضی مراجعه درمانی هستند
- از این تعداد، ۹۰٪ نیازمند خدمات سرپایی، و ۱۰٪ نیازمند بستری ۷ روزه
- دسترسی مناسب به ورودی، قرنطینه و اندرزگاه‌ها ضروری است

۴/۵. بخش سکونت و اسکان زندانی

بخش اسکان، هسته اصلی فعالیت کالبدی زندان را تشکیل می‌دهد و شامل فضاهای خوابگاهی، بندها و فضاهای پشتیبان مرتبط است. در ایران با توجه به ملاحظات فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی، استفاده از خوابگاه‌های جمعی به جای سلول‌های انفرادی مرسوم‌تر است. ظرفیت پیشنهادی برای خوابگاه‌های جمعی بر اساس معیارهای امنیتی، روانی و معماری، ۵ و ۸ نفره است که در نوع ۸ نفره، استفاده از تخت‌های دو طبقه موجب صرفه‌جویی فضایی می‌شود. برای گروه‌های خاص نظیر زنان و جوانان، خوابگاه‌های ۵ نفره با تخت‌های یک طبقه پیشنهاد شده است. در کنار آن، سلول‌های انفرادی برای زندانیان خاص (امنیتی، مطبوعاتی، تنبیهی) نیز پیش‌بینی می‌شود. هر خوابگاه شامل تجهیزات پایه‌ای مانند تخت، کمد شخصی، نور طبیعی، پنجره محافظ‌دار و بلندگو است. بندها، به‌عنوان واحدهای بزرگ‌تری متشکل از چند خوابگاه، با خدمات بهداشتی، هواخوری و اتاق چندمنظوره، چارچوبی برای اسکان زندانیان هم‌گروه را فراهم می‌کنند. طراحی این فضاها باید امکان کنترل، تفکیک، نورگیری مناسب، و فضای جمعی روزانه را به‌صورت متعادل فراهم آورد.

- استفاده از خوابگاه‌های جمعی به‌جای سلول‌های انفرادی به‌دلیل فرهنگ جمع‌گرای ایرانی
- ظرفیت پیشنهادی: خوابگاه ۵ نفره (تک‌تخته) برای زنان و جوانان - ۸ نفره (دوطبقه) برای سایرین
- اجزای خوابگاه: تخت فلزی، کمد قفل‌دار، پنجره نورگیر با حفاظ، در فلزی با دریچه کنترل
- سلول‌های انفرادی در دو نوع امنیت بالا و پایین برای افراد خاص و تنبیهی
- استفاده از اعداد فرد (مثلاً ۵ یا ۷) برای ایجاد توازن و نظم در گروه‌ها توصیه می‌شود
- فاصله پیشنهادی بین تخت‌ها: ۵۰ سانتی‌متر (یک‌طبقه)، ۷۵ سانتی‌متر (دوطبقه)
- در صورت نیاز، برای ۱۰٪ زندانیان با ریسک بالا، از درهای فلزی مستحکم استفاده شود
- عناصر اصلی بندها: ورودی و نگهبانی، سرویس بهداشتی، اتاق فراغت، نمازخانه، هواخوری
- هر بند شامل چند خوابگاه، حمام، سرویس‌ها و اتاق چندمنظوره است
- فضای اتاق‌ها باید امکان تفکیک، کنترل و تعامل محدود را به‌صورت متعادل ایجاد کند

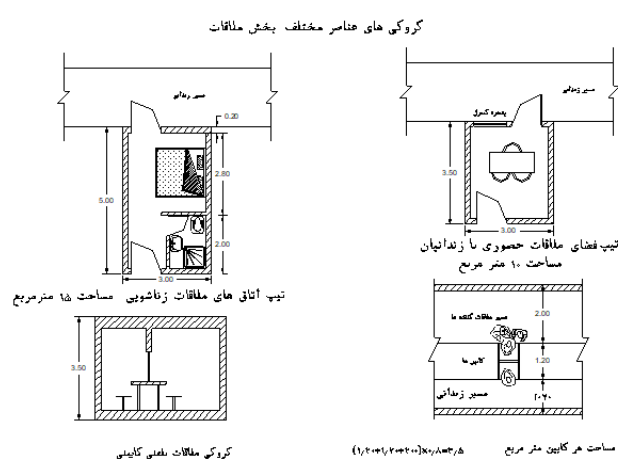
هواخوری ها

یکی از اجزای ضروری در طراحی بندهای زندان، فضای هواخوری محصور و روباز است که نقش مهمی در حفظ سلامت روانی، کاهش تنش و ایجاد تعادل رفتاری در زندانیان ایفا می کند. این فضا نه تنها برای تنفس و تحرک روزانه، بلکه به عنوان زمین بازی و فعالیت های گروهی سبک نیز مورد استفاده قرار می گیرد. اگرچه استاندارد ثابتی برای ابعاد هواخوری ها وجود ندارد، بررسی ها نشان می دهد در زندان های جدید، سرانه ای بین ۵ تا ۷ متر مربع برای هر زندانی در نظر گرفته می شود. با این حال، در صورتی که این فضا برای ورزش هایی مانند والیبال نیز مورد استفاده قرار گیرد، باید مساحت کلی آن به گونه ای طراحی شود که بتواند زمین والیبال استاندارد به همراه فضای جانبی امن و آزاد برای سایر زندانیان را پوشش دهد. در چنین حالتی، سرانه پیشنهادی به ۱۰ تا ۱۵ متر مربع برای هر نفر افزایش می یابد.

۴/۶. واحد ملاقات

واحد ملاقات یکی از مهم‌ترین فضاهای انسانی در ساختار زندان است که نقش کلیدی در حفظ ارتباط عاطفی زندانی با خانواده و کاهش تنش‌های روانی ایفا می‌کند. طبق آیین‌نامه سازمان زندان‌ها، هر زندانی باید حداقل یک‌بار در هفته امکان ملاقات با اقوام درجه یک را داشته باشد. این مجموعه معمولاً به‌صورت متمرکز و قابل استفاده برای همه بندها طراحی می‌شود و به سه بخش اصلی تقسیم می‌گردد: سالن پیش‌ملاقات (در خارج از پوسته زندان، برای پذیرش، ثبت اطلاعات، بازرسی اولیه و انتظار خانواده‌ها)، سالن انتظار (داخل پوسته میانی، پس از کنترل امنیتی)، و سالن ملاقات (در مجاورت پوسته داخلی، متصل به زندانیان). طراحی این فضاها باید به‌گونه‌ای باشد که تداخلی در مسیر حرکت مراجعین و زندانیان ایجاد نشود و فضای کافی برای ماندگاری چند ساعته خانواده‌ها فراهم گردد. در سالن پیش‌ملاقات، پیش‌بینی امکاناتی نظیر سرویس بهداشتی، نمازخانه، فروشگاه، بانک، محل تحویل هدایا، و ثبت ملاقات ضروری است.

- هر زندانی باید هفته‌ای حداقل یک‌بار ملاقات خانوادگی داشته باشد
- مجموعه شامل سه بخش: سالن پیش‌ملاقات، سالن انتظار، سالن ملاقات
- سالن پیش‌ملاقات: در پوسته خارجی، برای ثبت، پذیرش و بررسی اولیه خانواده‌ها
- سالن انتظار: در پوسته میانی، پس از کنترل بازرسی
- سالن ملاقات: در ارتباط مستقیم با بندها و مراجعین، بدون تداخل حرکتی
- طراحی مسیرها باید کاملاً کانالی و مجزا بین زندانیان و ملاقات‌کنندگان باشد
- پیش‌بینی امکانات رفاهی در سالن پیش‌ملاقات: نمازخانه، فروشگاه، سرویس، بانک، تحویل هدایا
- این واحد از فضاهای کلیدی در بهداشت روانی، کاهش خشونت و بازتوانی اجتماعی زندانیان است

۵. الزامات طراحی زندان

۵/۱. هندسه

هندسه زندان نقش بنیادینی در ساختار فضایی، کنترل روانی و کارکرد امنیتی آن ایفا می‌کند. انتخاب فرم‌هایی چون پلان شعاعی، خطی یا خوشه‌ای، تنها از جنبه زیبایی‌شناختی یا سازه‌ای نیست، بلکه هر کدام پاسخ مستقیمی به نیازهای نظارتی، جداسازی و سامان‌دهی سلسله‌مراتب قدرت درون زندان هستند. برای مثال، پلان شعاعی با مرکزیت نگهبانی، امکان دید کامل به تمامی سلول‌ها را فراهم می‌کند و هندسه را به ابزاری برای تسلط بی‌وقفه بدل می‌سازد. در نتیجه، هندسه در زندان نه تنها فرم، بلکه رفتار را نیز شکل می‌دهد.

۵/۲. نور

نور در معماری زندان، عاملی فضا محور و روان‌محور است که نه تنها بر درک بصری فضا اثر می‌گذارد، بلکه در خدمت نظام کنترلی زندان نیز قرار می‌گیرد. طراحی ورود نور طبیعی در سلول‌ها، با گشودگی‌هایی محدود و در ارتفاع بالا، عمدتاً به منظور جلوگیری از دید به بیرون و فرار، اما با هدف حفظ ریتم زیستی (circadian rhythm) انجام می‌شود. در عین حال، شدت، زاویه و مدت‌زمان تابش نور به گونه‌ای تنظیم می‌شود که حس زمان، موقعیت مکانی و حتی گذر فصل‌ها برای زندانی به حداقل برسد. در فضاهای عمومی مانند هواخوری یا فضاهای جمعی، نورپردازی به دقت کنترل می‌شود تا مانع از شکل‌گیری سایه‌های عمیق و نقاط کور گردد؛ این اقدام، بخشی از سیاست امنیتی برای حذف فضاهای پنهان و ارتقای شفافیت بصری است. از این‌رو، نور در زندان، ابزاری استراتژیک برای مدیریت بدن و ذهن است.

۵/۳. رنگ

رنگ در معماری زندان، ابزاری روان‌شناختی و رفتاری است که به‌طور هدفمند برای القای نظم، کاهش تنش، و گاه اعمال کنترل غیرمستقیم بر روان زندانیان به کار می‌رود. طیف‌های رنگی در فضاهای مختلف بر پایه نوع عملکرد و سطح امنیت انتخاب می‌شوند: رنگ‌های سرد و خنثی مانند خاکستری، سبز مایل به آبی یا بژ برای ایجاد حس خنثی، انفعال و کاهش تحریک روانی در سلول‌ها و راهروها به کار می‌روند، در حالی که در فضاهای درمانی یا آموزشی ممکن است از رنگ‌های ملایم‌تری مانند کرم یا سبز روشن استفاده شود تا احساس آرامش القا گردد. رنگ همچنین در مرزبندی کارکردی و هدایت حرکتی نیز ایفای نقش می‌کند؛ مثلاً کف‌پوش‌ها یا دیوارهای با رنگ متمایز می‌توانند مسیر حرکت یا مرزهای امنیتی را مشخص کنند. در نهایت، رنگ در زندان بخشی از رژیم کنترل است؛ به گونه‌ای که با انتخاب آگاهانه، فضاها را از نظر ذهنی و عاطفی مدیریت می‌کند.

۵/۴. مصالح

مصالح در معماری زندان، نه تنها از منظر سازه‌ای، بلکه به عنوان ابزاری برای اعمال نظم، کنترل و دوام عملکردی فضا انتخاب می‌شوند. اولویت اصلی در گزینش مصالح، مقاومت در برابر تخریب، ایمنی بالا، نگهداری آسان و جلوگیری از استفاده ابزاری توسط زندانیان است. بتن مسلح، فولاد ضدزنگ، و پوشش‌های ضدخش و ضدآتش از مصالح رایج در بخش‌های امنیتی هستند. در فضاهای جمعی یا بازپرورانه، از مصالحی با بافت ملایم‌تر نظیر چوب فرآوری شده یا پانل‌های آکوستیک با پوشش نرم استفاده می‌شود تا فضا کمتر تنبیهی و بیشتر ترمیمی به نظر برسد. همچنین مصالح با قابلیت جذب صدا، برای کنترل آلودگی صوتی و کاهش استرس محیطی به کار می‌روند. انتخاب مصالح در زندان، بخشی از راهبرد معماری برای موازنه میان امنیت سخت‌افزاری و کیفیت زیستی محیط است.

۵/۵. منظر

منظر در طراحی زندان، عنصری چندوجهی است که فراتر از زیبایی‌شناسی، نقش اساسی در سلامت روانی زندانیان، کاهش خشونت و بازآفرینی حس ارتباط با جهان بیرون ایفا می‌کند. در اغلب الگوهای نوین طراحی، حضور فضای سبز کنترل شده درون محوطه زندان یا در دیدرس سلول‌ها، به عنوان بخشی از «منظر درمانی» تلقی می‌شود؛ این فضاها به ترمیم روانی کمک کرده و از آثار منفی انزوا و استرس محیطی می‌کاهند. منظر در زندان، اغلب محدود و چارچوب‌دار است؛ به طوری که دید بصری به بیرون یا حتی به آسمان، از طریق فیلترهای هندسی یا گشودگی‌های هدفمند کنترل می‌شود. این محدودسازی، در عین حفظ امکان ادراک طبیعت، حس امنیت و محصوریت را نیز حفظ می‌کند. بنابراین، منظر در زندان، همزمان فضایی برای امید و ابزاری برای کنترل است.

۵/۶. روانشناسی محیطی و زیبایی‌شناسی

روانشناسی محیطی و زیبایی‌شناسی در طراحی زندان، دو حوزه به ظاهر متضاد اما در عمل مکمل‌اند که تأثیر عمیقی بر رفتار، احساس و بازخورد روانی زندانیان و کارکنان می‌گذارند. از منظر روان‌شناسی محیطی، فضاهای بسته، نور محدود، رنگ‌های خنثی و تکرار هندسی در پلان، می‌توانند احساس بی‌قدرتی، انزوا و فرسودگی روانی ایجاد کنند؛ در حالی که مداخلات آگاهانه در طراحی—مانند ایجاد تنوع بصری، نور طبیعی، دسترسی به طبیعت، و صداهای محیطی کنترل شده—قادرند اضطراب را کاهش داده و حس کنترل و آرامش را تقویت کنند. از سوی دیگر، زیبایی‌شناسی در زندان با تعریف سنتی آن متفاوت است؛ اینجا زیبایی نه به معنای تزئین، بلکه در «انسجام کارکردی، تناسب روانی و معنا در فضا» تعریف می‌شود. طراحی‌ای که به کرامت انسانی احترام بگذارد و فضاهایی ترمیمی به جای تنبیهی خلق کند، می‌تواند میان امنیت و انسان‌محوری تعادلی هوشمندانه برقرار سازد.

۵/۷. چینش فضایی

چینش فضایی در زندان، بازتابی از سلسله‌مراتب امنیتی، جریان‌های کنترلی و منطق تفکیک اجتماعی درون ساختار زندان است. این چینش به‌گونه‌ای طراحی می‌شود که امکان نظارت حداکثری با کمترین نیروی انسانی فراهم گردد و در عین حال، سطوح مختلف تماس میان زندانیان، کارکنان و مراجعان کنترل شود. به‌طور معمول، فضاها به سه زون عملکردی یا «پوسته امنیتی» تقسیم می‌شوند: پوسته بیرونی (فضاهای عمومی مانند ورودی، ملاقات، دفاتر اداری)، پوسته میانی (خدمات پشتیبانی، درمانی، آموزشی) و پوسته درونی (سلول‌ها، حیاط‌های هواخوری، اندرزگاه‌ها). سلسله‌مراتب فضایی به‌صورت خطی، شعاعی یا خوشه‌ای سازماندهی می‌شود و در طراحی مسیرها، نقاط گره‌ای و ایست‌های نگهداری، اصل تفکیک عملکردی، دسترسی محدودشده و کنترل دیداری همواره لحاظ می‌گردد. چینش فضایی در زندان، ترجمه‌ای فیزیکی از مفاهیم انضباط، قدرت و مهار است.

۵/۸. گردش فضایی

گردش فضایی در زندان، مفهومی کلیدی در معماری کنترلی است که با هدف هدایت، محدودسازی و نظارت بر حرکات افراد درون مجموعه طراحی می‌شود. این گردش به‌گونه‌ای برنامه‌ریزی می‌شود که مسیرهای حرکت زندانیان، کارکنان، مراجعان و خدمات پشتیبانی، به‌صورت کاملاً مجزا و بدون تداخل شکل گیرد. برای زندانیان، مسیرهای رفت‌وآمد از سلول به فضاهای عمومی مانند هواخوری، غذاخوری یا درمانگاه، معمولاً دارای نقاط کنترل متعدد، درهای امنیتی، و گره‌های بازرسی هستند. مسیرهای کارکنان با دسترسی‌های پشتیبان و میان‌برهای امنیتی طراحی می‌شوند تا در مواقع اضطراری، واکنش سریع ممکن باشد. اصل کلیدی در گردش فضایی زندان، حفظ تسلط و پیشگیری از تجمع‌های پیش‌بینی‌نشده یا مواجهه کنترل‌نشده است. این گردش نه آزاد، بلکه «هدایت‌شده» و مبتنی بر اصول روان‌شناسی محیطی و رفتارشناسی زندانیان طراحی می‌شود.

۵/۹. هماهنگی، انعطاف‌پذیری و انسجام بصری

هماهنگی، انعطاف‌پذیری و انسجام بصری سه اصل بنیادین در طراحی معماری زندان‌های نوین هستند که به‌جای تأکید صرف بر سخت‌افزار امنیتی، به کیفیت‌های انسانی و تطبیقی فضا توجه دارند. هماهنگی به معنای هم‌راستایی میان فرم، عملکرد، امنیت و روان‌شناسی محیط است؛ فضایی که بدون تضادهای عملکردی، از درون با منطق رفتاری کاربران سازگار باشد. انعطاف‌پذیری، امکان تطابق فضا با نیازهای متغیر زندانیان و سیاست‌های کیفری را فراهم می‌آورد؛ به‌ویژه در فضاهایی مانند سالن‌های چندمنظوره، کلاس‌ها یا حتی واحدهای سکونت که بتوانند از سلول انفرادی تا فضاهای جمعی تغییر کاربری دهند. انسجام بصری نیز با استفاده از مصالح هماهنگ، رنگ‌های کنترل‌شده و الگوهای تکرارشونده، به ایجاد آرامش ذهنی، کاهش تحریک‌پذیری و افزایش خوانایی فضایی کمک

می‌کند. این سه اصل، پایه‌گذار طراحی محیطی ترمیمی در زندان‌ها هستند که میان امنیت، نظم و کرامت انسانی تعادلی پایدار برقرار می‌سازند.

۵/۱۰. جزئیات معماری و سازه‌ای

جزئیات معماری و سازه‌ای در طراحی زندان، با اهداف امنیتی، دوام بلندمدت، و کنترل عملکردی دقیق تعریف می‌شوند و تفاوت‌های بنیادینی با دیگر انواع بناها دارند. در بخش سازه‌ای، استفاده از بتن مسلح با مقاومت بالا، دیوارهای ضخیم، درب‌ها و پنجره‌های ضدفرار و آرماتوربندی متراکم امری رایج است. درب‌های سلولی دارای قفل‌های الکترونیکی یا مکانیکی چندلایه و چارچوب‌های فولادی تقویت‌شده‌اند. پنجره‌ها، اغلب کوچک، مرتفع و دارای شیشه ضدضربه و شبکه فلزی داخلی هستند. در جزئیات معماری نیز گوشه‌ها به‌صورت منحنی یا پخ‌خورده طراحی می‌شوند تا از پنهان‌کاری یا آسیب‌رسانی جلوگیری شود. مصالح داخلی از نوع ضدخش، ضدآتش و مقاوم در برابر تخریب عمدی انتخاب می‌شوند و پوشش‌ها اغلب قابلیت شست‌وشوی صنعتی دارند. همچنین تمام جزئیات اجرایی، حتی در مبلمان ثابت، بر مبنای کاهش ریسک خودزنی، اختفا، یا تخریب طراحی می‌شود. در مجموع، جزئیات معماری و سازه‌ای زندان، بیانگر پیوند عمیق میان عملکرد، کنترل، و پایداری فیزیکی هستند.

۵/۱۱. امنیت و ایمنی

امنیت و ایمنی در معماری زندان، دو مقوله‌ی به‌ظاهر هم‌پوشان ولی ماهیتاً متمایز هستند که در طراحی فضایی و سازه‌ای نقشی حیاتی ایفا می‌کنند. امنیت، ناظر بر پیشگیری از فرار، کنترل تحرکات، نظارت بر رفتار زندانیان و جداسازی گروه‌های پرخطر است؛ این هدف از طریق طراحی مسیرهای یک‌طرفه، فیلترهای فیزیکی (درهای تقویت‌شده، دیوارهای چندلایه، برج‌های مراقبت)، سیستم‌های مانیتورینگ و تقسیمات سلسله‌مراتبی محقق می‌شود. در مقابل، ایمنی به حفاظت از جان و سلامت افراد در برابر خطرات غیرعامدانه نظیر آتش‌سوزی، بلایای طبیعی، خودزنی یا درگیری‌های درون‌بندی می‌پردازد؛ که مستلزم طراحی خروج اضطراری قابل‌کنترل، سیستم‌های اطفاء حریق، نظارت روان‌شناسی، تهویه مناسب و کنترل آلودگی‌های صوتی و بصری است. تلاقی این دو مفهوم، معماری زندان را به ساختاری پیچیده و چندلایه بدل می‌کند که باید همزمان سخت‌گیرانه، منعطف، و انسان‌محور باشد.

۵/۱۲. سرانه‌های فضایی

سرانه‌های فضایی در طراحی زندان، شاخص‌هایی کمی و عملکردی هستند که به‌منظور تضمین حداقل‌های زیستی، روانی و امنیتی هر زندانی تعریف می‌شوند و پایه‌گذار تعادل میان کنترل و کرامت انسانی‌اند. این سرانه‌ها به تفکیک

کارکردهایی چون سلول، هواخوری، غذاخوری، خدمات درمانی، آموزشی و فرهنگی تنظیم می‌گردند. برای مثال، حداقل فضای سلول انفرادی معمولاً بین ۶ تا ۹ مترمربع است، و برای فضاهای عمومی مانند هواخوری، سرانه‌ای حدود ۵ تا ۱۰ مترمربع برای هر نفر توصیه می‌شود. سرانه‌ی فضاهای درمانی، خدماتی، مذهبی و کارگاهی نیز متناسب با رویکرد زندان (تأدیبی یا بازپرورانه) متغیر است. رعایت این سرانه‌ها مستقیماً بر کاهش تراکم، کنترل تنش‌های رفتاری، و ارتقای بهداشت روانی زندانیان اثرگذار است. به‌طور کلی، در یک زندان با ظرفیت ۵۰۰ نفر، میانگین سرانه کل فضای مفید برای هر نفر بین ۱۷.۸ تا ۱۹.۳ مترمربع برآورد می‌شود.

۵/۱۳. طراحی بر اساس اقلیم‌های ایران

طراحی زندان بر اساس اقلیم‌های ایران، ضرورتی اساسی در تحقق بهره‌وری انرژی، ارتقاء آسایش حرارتی و کاهش هزینه‌های بهره‌برداری است. با توجه به تنوع اقلیمی کشور—از سرد و کوهستانی تا گرم و مرطوب یا گرم و خشک—معماری زندان باید با راهبردهای اقلیمی متناسب تنظیم شود. در اقلیم سرد (مانند مناطق کوهستانی غرب و شمال‌غرب)، استفاده از پلان فشرده، مصالح عایق، جداره‌های ضخیم و بهره‌گیری حداکثری از نور جنوب در طراحی سلول‌ها و فضاهای عمومی توصیه می‌شود. در اقلیم گرم و خشک (همچون مناطق مرکزی و یزد)، سایه‌اندازی، استفاده از حیاط مرکزی، تهویه طبیعی با بادگیرها و دیوارهای ضخیم با ظرفیت حرارتی بالا اهمیت دارد. در اقلیم گرم و مرطوب (نوار جنوبی و شمالی)، فرم کشیده، سقف‌های شیب‌دار، بازشوهای بلند با سایه‌بان و گردش هوای پیوسته از عناصر کلیدی هستند. در نهایت، تطبیق طراحی زندان با اقلیم نه تنها بهینه‌سازی مصرف انرژی را به دنبال دارد، بلکه با کاهش تنش‌های محیطی بر روان زندانی نیز اثر مثبت می‌گذارد.

۶. نکات حائز اهمیت جهت ارزیابی

۱. رعایت اصول امنیتی چندلایه

تعریف سه لایه امنیتی (پوسته بیرونی، میانی و هسته)

طراحی فیلترهای بازرسی، کنترل دسترسی و دید مستقیم و غیرمستقیم نگهبانی‌ها

۲. توجه به اقلیم محل پیشنهادی

استفاده از مصالح بومی و پایدار

راهکارهای اقلیمی مثل جهت گیری، هندسه، نورگیری، تهویه طبیعی، سایه‌اندازی و کاهش مصرف انرژی

۳. حفظ کرامت انسانی و سلامت روانی

طراحی نور طبیعی در سلول‌ها (نور بالا، محدود، ولی مؤثر)

منظر قابل کنترل، فضاهای سبز محدود ولی مؤثر (منظر درمانی)

۴. پاسخ‌گویی به سرانه‌های فضایی استاندارد

ارائه جدولی از مساحت‌ها و سرانه‌ها برای هر عملکرد (سلول، هواخوری، درمانگاه، ملاقات و...)

سرانه کل فضای مفید بین ۱۷.۸ تا ۱۹.۳ مترمربع به ازای هر زندانی برای ظرفیت ۵۰۰ نفر

۵. برنامه‌ریزی دقیق فضایی

زون‌بندی عملکردی و سلسله‌مراتب فضایی شفاف

مسیرهای گردش فضایی مجزا برای زندانیان، کارکنان و مراجعان

۶. رعایت الزامات سازه‌ای و اجرایی

جزئیات معماری ضدخودزنی و ضدتخریب

۷. توجه به هویت اسلامی-ایرانی

فرم‌ها یا مصالحی که یادآور ارزش‌های فرهنگی ایرانی-اسلامی باشد، بدون تزئین‌زدگی

۷. الزامات ارائه آثار در مسابقه «طراحی الگوی بهینه زندان‌های کشور»

شرکت‌کنندگان محترم موظف‌اند مدارک طراحی خود را بر اساس الزامات زیر ارائه دهند. آثار فاقد هریک از موارد تعیین‌شده در داوری شرکت داده نخواهند شد:

- انتخاب سایت و اقلیم

انتخاب اقلیم، شرایط جغرافیایی و مکان سایت پروژه برعهده شرکت‌کننده است. طراحی باید مبتنی بر تحلیل اقلیمی و تطبیق سرانه‌ها با شرایط انتخاب‌شده صورت گیرد.

- محاسبه مساحت پروژه

کلیه مساحت‌ها و ابعاد فضاها باید بر اساس ظرفیت ۵۰۰ نفره، شرایط اقلیمی انتخابی و سرانه‌های پیشنهادی استاندارد توسط طراح محاسبه و در جدول سرانه‌ها درج شود.

- ملاحظات کالبدی

به‌دلیل الزامات امنیتی و سازه‌ای، ترجیح بر طراحی در تراز همکف (بدون استفاده از طبقات) می‌باشد، مگر در موارد ضروری با توجیه طراحی

مدارک در قالب:

- سه شیت نهایی در قطع A1 افقی (قابل چاپ و ارائه)

توجه: مدارک صرفاً به‌صورت فایل دیجیتال دریافت می‌شوند و نیازی به چاپ فیزیکی نیست. ارسال

شیت‌ها و مستندات باید در قالب فایل با فرمت مشخص (PDF یا JPG با کیفیت بالا) و مطابق

دستورالعمل فراخوان انجام شود.

نکات مهم در ارسال مدارک:

- از درج هرگونه نام، لوگو، عنوان دانشگاه یا مؤسسه، امضا یا کد شناسایی بر روی شیت‌ها و مدارک پرهیز شود. تمامی مدارک باید به‌صورت بی‌نام ارائه شوند تا فرآیند داوری به‌صورت کاملاً عادلانه و بدون سوگیری انجام گیرد.

- تمامی مدارک صرفاً در قالب یک فایل فشرده (zip) شامل شیت‌های طراحی، مستندات و سایر مدارک خواسته‌شده، باید به آدرس ایمیل زیر ارسال شوند: pcompetition@iust.ac.ir
- در داخل فایل زیپ، یک فایل PDF در قطع A4 تحت عنوان «مشخصات شرکت‌کنندگان» ضمیمه شود که شامل اطلاعات زیر باشد:
  - نام و نام خانوادگی اعضای تیم (به ترتیب مسئولیت و نقش)
  - شماره تماس و ایمیل
  - کد ملی (در صورت نیاز برای واریز جایزه)
  - شماره حساب بانکی و شماره شبای معتبر به نام نماینده اصلی (سرگروه تیم)
  - نحوه چیدمان مدارک در شیت‌ها:

شیت دوم

هدف: نمایش تسلط طرح بر سازمان فضایی و جزئیات معماری

محتوا:

- سایت پلان (مقیاس ۱:۵۰۰): جانمایی کلی، مسیرها، زون‌ها
- پلان تفصیلی یکی از فضاهای کلیدی (مقیاس ۱:۲۰۰): پیشنهاد: بند خوابگاهی، قرنطینه یا واحد ملاقات
- دو نمای اصلی از مجموعه (مقیاس ۱:۲۰۰): پیشنهاد: نمای ورودی اصلی و نمای فضای هواخوری
- دو برش طولی یا عرضی از فضاهای کلیدی (مقیاس ۱:۲۰۰): پیشنهاد: برش از بند کامل + برش از بخش درمان یا ملاقات

شیت اول

هدف: نمایش فرآیند طراحی از ایده تا سازمان فضایی

محتوا:

- دیاگرام ارتباطات عملکردی، زون‌بندی فضایی و امنیتی (الگوی کلی مجموعه)
- تحلیل مفهومی (متن کوتاه + دیاگرام‌های گرافیکی)
- جدول سرانه‌ها و مساحت فضاها به تفکیک، با توضیح اقلیمی
- دیاگرام مسیرهای حرکتی: پرسنل، مددجو، ملاقات‌کننده
- دیاگرام جریان امنیت و کنترل
- دیاگرام تأثیر اقلیم بر شکل‌گیری کالبد (اختیاری)

شیت سوم

هدف: انتقال کیفیت فضایی و حس انسانی طرح

محتوا:

۱. دو رندر خارجی:
  - نمای پوسته میانی
  - حیاط هواخوری (بند)
۲. چهار رندر داخلی از فضاهای کلیدی:
  - سلول یا خوابگاه
  - سالن ملاقات
  - فضای درمانی یا آموزشی
  - فضای جمعی (غذاخوری)
۳. دیاگرام سلسله‌مراتب دسترسی (اختیاری - به صورت گرافیکی در گوشه شیت)
۴. خلاصه گرافیکی مشخصات طرح (پایین شیت - شامل سطوح کل، جمعیت، ظرفیت‌ها)

مالکیت آثار

تمامی حقوق آثار ارسالی، پس از تحویل نهایی، متعلق به برگزارکننده (دانشگاه علم و صنعت ایران و سازمان زندان‌ها) بوده و شرکت‌کنندگان حق استفاده، بازنشر یا ارائه اثر در نمایشگاه‌ها، مسابقات یا نشریات دیگر را بدون کسب مجوز رسمی برگزارکننده ندارند. ارسال آثار به منزله پذیرش این بند است.